

NGHỊ-HỘI 19, TUỔI TRẺ NGÀY CÀNG ĐÔNG

Tâm Việt

San Jose mùa thu, trời thật đẹp. Mới có tí mây che phủ mặt trời, người địa-phương đã cảm thấy phải “xin lỗi” khách ở xa đến, yêu-cầu “thông-cảm” với một trong mấy ngày không được ưng ý nơi thành phố nổi tiếng là có 300 ngày nắng trên 365 ngày trong một năm.

Tuy-nhiên, ba ngày đại-hội của Nghị-hội Toàn-quốc Người Việt tại Hoa-kỳ, từ 21 đến 23 tháng 10 vừa qua, đã tỏ ra rất đẹp. Từ đầu tuần trước đó, người ta đã thấy người của Nghị-hội lục-tục về Thung lũng Hoa vàng. Tuy địa-phương đã có sẵn những nhân-vật của Nghị-hội như ông Phạm Thư Đăng, hiện đang là một thành-viên trong Hội-đồng Thiết kế của Thành phố (City Planning Council), tiếp tay, chưa kể sự cộng-tác thân-tình và đắc lực của IRCC (ông Vũ Văn Lộc và anh Phạm Phú Nam), anh Nguyễn Quốc Hùng, chủ-tịch Ban Chấp hành, cũng đã có mặt từ đầu tuần, xong đến Dực-sĩ Nguyễn Mậu Trinh, Tổng-quản-trị Nghị-hội, ÔB. Nguyễn Ngọc Bích, Bà Chi Ray v.v. chưa kể một phái-đoàn hùng-hậu đến từ Minnesota với nhà báo Huỳnh Sĩ Nghị và những thành-viên khác đến từ Massachusetts, Virginia, Georgia, Nam Cali...

Dù như Nghị-hội được tiếng là giữ người (những vị như cụ Giáp Ngọc Phúc hay cụ Nguyễn Đình Kỳ hoặc cựu-đại-sứ Bùi Diễm đã trên 80 song vẫn một lòng son sắt với tổ-chức từ năm 1986, nhà thơ Nguyễn Văn Dzính cũng xấp xỉ), ta vẫn thấy một đặc-điểm của năm nay là thành-phần trẻ hiện diện khá đông đảo. Từ Minnesota, chẳng hạn, ta thấy có chị Jasmine Đình, hiện làm phòng Thương mại của Người Việt ở xứ Vạn hồ này, người đã từng làm chủ-tịch cộng-đồng ở Song Thành (Twin Cities, tức St. Paul và Minneapolis), bên cạnh chị Trúc Ly, một người vừa nhanh nhẹn vừa vui tính, không kể anh Huỳnh Đán, chưa đầy 20 mà đã làm chủ một cơ-sở thương mại được Website của Carlton College đề cao gần đây. Ngay tại địa-phương, chị Đinh Quyên, người đã dự VAYLC (Hội-nghị huấn luyện tuổi trẻ lãnh-đạo của Nghị-hội) năm ngoái, tình nguyện lo phần ghi danh cho suốt đại-hội. Nhưng đáng kể nhất có lẽ là một phái-đoàn sáu chị đến từ Calgary, Canada, tới dự và khởi hứng đến nỗi các chị đã tình nguyện sẽ đứng ra tổ-chức một hội-nghị tương-tự cho tuổi trẻ ở trên xứ lạnh Canada và mời người của Nghị-hội đến tham-gia. Sáu chị (được mô-tả là “xinh xắn và duyên dáng”) này đều là hậu-duệ thuộc gia-đình Thanh-thiếu-niên Đa Hiệu và đã được chị Lữ Anh Thư, Tổng-thư-ký Nghị-hội, giới-thiệu đến với đại-hội. Ngày cuối của Đại-hội, cũng còn một phái-đoàn gồm đa-số là sinh-viên đến từ Monterey, Cali, đi cùng với một giáo-sư người Việt ở Monterey Peninsula College và mấy bạn Mỹ, Trung-hoa, Nepal... đến để tìm hiểu thêm về sinh-hoạt của Nghị-hội vì muốn đem những sinh-hoạt tương-tự về đại-học.

Trong ngày tiên-Đại-hội, thứ Năm 20/10, một số thành-viên trong Hội-đồng Điều hợp Trung-ương (tức Ban Quản-trị Toàn-quốc của Nghị-hội) đã về tham-gia một buổi huấn luyện nhằm tạo dựng sự đồng-thuận về các mục-tiêu của tổ-chức trong những năm tới đây. Buổi hội-luận này (làm chung với Patricia Hughes và một nữ-giáo-sư người Việt ở Harvard ra và hiện đang dạy ở University of San Francisco, và

chỉ kết thúc vào sáng Chủ-nhật 23/10) là một nét đặc-thù của Nghị-hội năm nay. Một điểm đáng nói nữa có lẽ cũng là sự trở lại hoạt-động của một số thành-viên ban đầu của Nghị-hội: ông Đoàn Đức Phương (Boston, MA), ông Huỳnh Ngọc Hữu (San Jose, CA), v.v. Ông Lê Hữu Quế (Nghị-hội Thanh-niên Quang Trung), đến từ Nam Cali, thì vận một lòng trung trinh với Nghị-hội. Năm nay, cũng còn có cả một vị nữ đến từ Việt Nam tham-gia Đại-hội.

Vài thành-tích

Được hỏi là Nghị-hội năm nay có thành công không, anh Nguyễn Quốc Hùng trên đài SBTN cho biết là Nghị-hội ngày càng thu hút được các anh chị em trẻ, thậm chí đa-số các hội-luận trong Đại-hội năm nay diễn ra trong tiếng Anh (tuy tiếng Việt vẫn được xen kẽ ở trong đó), bàn về những đề-tài kỹ-thuật mà tuổi trẻ VN trên đất Mỹ thường quan-tâm hơn người lớn. Đó là những vấn-đề như làm báo điện-tử (trình bày: Matt Wilson của tổ-chức GetActive), các vấn-đề quản-trị (ông Alan Kumamoto), những cơ-hội kinh doanh ở Mỹ (với sự tham-gia của những công-ty như hãng bảo hiểm State Farm, Citybank, TJ Maxx, hãng xây Latco, Vic Capital và World Developers Group), hoặc “Người Mỹ gốc Á-châu trong Truyền thông Đại-chúng” (thuyết-trình-đoàn gồm có anh Nguyễn Quý Đức của Pacific Time trên đài KQED, Phượng Lý của tờ Washington Post và anh Trần Đệ của tờ Viet Mercury). Về các vấn-đề cộng-đồng, cuộc hội-luận năm nay đặt trọng-tâm vào các vấn-đề sức khỏe của người Việt trên đất Mỹ: tham-gia trong thuyết-trình-đoàn người ta thấy có bà Thoa Nguyễn, giám-đốc Dự-án REACHING Vietnamese Women, cô Lương Thiên Nhiên thuộc Sở Y-tế Quận Santa Clara, Bà Bùi-Tống Ngọc, chủ-tịch Vietnamese REACH for Health Initiative, bên cạnh cô Phạm Mỹ-Linh thuộc tổ-chức tình nguyện VIVO (Vietnamese Volunteers Foundation). Bên cạnh đó cũng còn có một hội-luận nói về tín-dụng và mua nhà, với sự tham-gia của bà Julie Sun thuộc Freddie Mac và Bobbie Salgado thuộc New Century Financial Corporation.

Đáng chú ý cũng còn có một buổi hội-luận về “Người Mỹ gốc Á-châu trong các chức-vụ dân-cử ở Hoa-kỳ” (“Asian Americans in Public Office”). Tham-gia trong cuộc hội-luận này là những bộ mặt tương-đối mới mẻ nhất của tuổi trẻ Việt Nam vừa thắng cử trong kỳ bầu cử tháng 11 năm ngoái (2004). Người ta để ý thấy có cô Janet Nguyễn, nghị-viên thành phố Garden Grove, Nam Cali, anh Nguyễn Lâm, Hội-đồng Học-chính khu East Side High School ở ngay San Jose, ông Phạm Thư Đăng trong Ủy-ban Thiết-kế Thành phố San Jose, và cô Nancy Yu, thuộc tổ-chức AALDEF (Asian American Legal Defense and Education Fund). Riêng cô Madison Nguyễn, người vừa thắng cử về vang vào Hội-đồng Thành-phố San Jose (thành-phố lớn thứ 3 ở Cali và thứ 11 trên toàn-quốc Hoa-kỳ), thì không hiểu vì lý-do gì đã không có mặt.

Chuyện quê hương

Mặc dầu trọng-tâm của Đại-hội năm nay nặng về những quan-tâm của tuổi trẻ và những bậc trung-niên hiện đã lấy xứ này làm quê hương (vấn-đề công ăn việc làm,

mua nhà, sức khỏe v.v.), một quan-tâm hàng đầu của những người sáng-lập Nghị-hội cách đây gần 20 năm—“vé quê hương” trong những mục-tiêu chính của tổ-chức—vẫn không bị lãng quên.

Trong buổi hội-luận vào chiều thứ Bảy, 22/10, ông Phạm Thư Đăng đã thay thế ông Bùi Diễm (vào phút chót vì lý-do sức khỏe đã không về được) để trình bày về chính-sách của Mỹ đối với Việt Nam, tức hiện-tình bang-giao Mỹ-Việt, và ông Nguyễn Ngọc Bích đã nói về sự lớn mạnh của phong trào Dân-chủ ở trong nước.

Sau khi duyệt qua lịch-sử bang-giao giữa hai nước trong những năm gần đây, cả hai diễn-giả đều nhấn mạnh vào mấy điểm chính trong bang-giao giữa Hoa-thịnh-đốn và Hà-nội: sự gián-đoạn bang-giao giữa Mỹ và Hà-nội kéo dài 50 năm (từ 1945 đến 1995) là một ngoại-lệ nên cả hai thủ-đô đều muốn xây dựng tương-quan này lên thành một sự liên-hệ ngày càng bền vững; khác với một số không ít người Việt hải-ngoại, Hoa-thịnh-đốn đã để được chiến-tranh ra đằng sau và tìm cách bắt tay với Hà-nội trong một chính-sách gọi là “constructive engagement” (“bắt tay” không nhất thiết vì yêu thương gì Hà-nội nhưng là để có thể ảnh-hưởng, “xây dựng” cho Hà-nội thành một nhà nước có trách-nhiệm, biết tôn trọng những cam-kết quốc-tế ở trong vùng Đông-Nam-Á); do vậy mà ta phải để ý đến sự liên-tục trong chính-sách của Mỹ qua nhiều nhiệm-kỳ tổng-thống (từ Reagan, Bush Cha đến Clinton rồi Bush Con), chứng tỏ đây là một chính-sách chung của cả hai đảng, Dân-chủ và Cộng-hòa (như ta thấy ông Clinton đã thăm Việt Nam vào tháng 11/2000 và đương-kim Tổng-thống Bush cũng sẽ sang Việt Nam vào sang năm, 2006); Hoa-thịnh-đốn hiện đang coi chiến-tranh Iraq và tình-hình Trung-Đông là mặt trận chính nên chỉ quan-tâm vừa phải đến Việt Nam, xem đó là thuộc một vùng ổn-định (“zone of stability”) mà họ không muốn thấy bị xáo trộn. Cần hiểu rõ như vậy, ta mới có thể tìm cách ảnh-hưởng được chính-sách Mỹ đối với Hà-nội trong lúc này và trong tương-lai trước mắt. Tóm lại, không phải là người Mỹ không muốn thấy có dân-chủ ở Việt Nam song họ chỉ sẵn sàng thúc đẩy những chính-sách ôn-hòa, không bạo-động mà thôi.

Trong tình-hình đó, một sự đánh giá đúng về phong trào Dân-chủ ở trong nước, theo ông Bích, là một nhu-cầu cấp bách và có tầm quan-trọng hàng đầu. Về mặt này, diễn-giả cho rằng so với năm 1975 hay ngay cả 1985, ta có quyền lạc-quan phần nào. Nếu trước năm 1988 chưa có phong trào chống đối từ trong hàng ngũ những người CS hay gốc gác từ miền Bắc thì từ đó ta đã thấy có hiện-tượng này và ngày càng đông đảo: Nhóm Câu Lạc Bộ Những Người Kháng Chiến Cũ (Nguyễn Hộ, Nguyễn Văn Trấn, Tạ Bá Tòng...), rồi lây lan ra cả miền Bắc (Trung-tướng Trần Độ, nhiều tướng tá về hưu và các cựu-chiến-binh, các nhà lão thành cách mạng v.v.); các nhà trí-thức bắt đầu từ Hà Sĩ Phu đã lan ra nhiều tên tuổi khác mà ngày nay hàng chục cuốn sách vẫn chưa đủ để mô-tả hết; sự ly khai đã lan từ các thế-hệ cao-niên (như ông Hoàng Minh Chính, ông Nguyễn Minh Cần ở Nga, nhà báo Bùi Tín, nhà văn Vũ Thư Hiên ở Pháp, v.v.) đến các thế-hệ trẻ như Lê Chí Quang, Nguyễn Vũ Bình, Nguyễn Khắc Toàn, Phạm Hồng Sơn, Phương Nam Đỗ Nam Hải ở ngay trong nước... Đó là chưa kể các tôn-giáo ở Miền Nam (như Phật-giáo Hòa-hảo, Giáo-hội Phật-giáo Việt Nam Thống nhất, Tin Lành trên Cao-nguyên Trung-phần v.v.), nghĩa là những lực-lượng có tổ-chức, có quần-chúng bên cạnh những cá-nhân tiếng tăm như B.S. Nguyễn Đan Quế.

Thành thử người CS rất sợ những bộc-phát như Huế 1993, Thái-bình 1997, Uy-nỗ, Đồng-nai, Xuân-lộc rồi Cao-nguyên Trung-phần 2001 và tháng 4/2004 v.v. Họ lại càng sợ những liên-kết trong ngoài giữa các thành-phần dân-chủ với nhau. Đây, theo ông Bích, là một cơ-hội mà chúng ta có thể và cần nắm lấy để lật thế cờ, chóng đem lại một sự đổi thay căn-bản trong cán cân lực-lượng giữa các thành-phần, lực-lượng dân-chủ ở một bên và chính-quyền CS ở một bên, đưa đến chỗ đẩy họ ra khỏi chính-quyền (như các cách mạng nhưng, cam ở Đông-Âu).

Trong phần thảo-luận, nhiều người đồng-ý với các phân-tích trên và cụ Lê Hữu Dẫn cũng lên kêu gọi mọi người đấu tranh cho việc đòi lại tên Sài-gòn cho thành-phố đáng yêu, thủ-phủ của miền Nam. Hòa-thượng Thích Giác Lượng, khi lên phát biểu cũng cho biết là như một tu-sĩ Hòa-thượng không làm chính-trị nhưng vẫn có thái-độ chính-trị và hoàn-toàn ủng-hộ lập-trường của Nghị-hội trong vấn-đề này.

Những tình-cảm sâu đậm

Những tình-cảm sâu đậm giữa Nghị-hội và địa-phương San Jose có thể thấy được trong bữa cơm thân-mật do Nghị-hội tổ-chức ở tiệm Dynasty trên đường Story vào tối thứ Sáu 21/10. Gần 300 người đã có mặt để làm thân vào trao đổi với những thành-phần của Nghị-hội có mặt hôm đó. Ngoài Dân-biểu Mike Honda, người ta để ý thấy có nhiều bộ mặt nổi trong cộng-đồng San Jose, từ các thành-phần chính-trị, cựu-quân-nhân đến các bộ mặt văn-hóa, văn nghệ, từ các ngành nghề như bác-sĩ, dược-sĩ, nhà giáo, nhà văn đến các nhà sinh-hoạt cộng-đồng.

Trước mặt cử-tọa chọn lọc đó, đương-kim Chủ-tịch Hội-đồng Điều-hợp Trung-ương Nghị-hội đã nhắc lại, đây là lần thứ ba Nghị-hội họp Đại-hội ở vùng này: lần đầu vào năm 1988 ở Palo Alto và lần trước, 10 năm sau đó, vào năm 1998 ngay tại San Jose. Mỗi lần như vậy là một lần Nghị-hội được làm thân với các tổ-chức và cộng-đồng địa-phương. Để tỏ lòng biết ơn, Nghị-hội đã tặng hai tấm lắc ghi công: một là để vinh danh các cô thầy thuộc Trung-tâm Việt-ngữ Văn Lang (đã kiên trì dạy trong hơn hai thập niên để cho con em chúng ta giữ gìn tiếng Việt) và một tặng Trung-tâm IRCC đã phục vụ cộng-đồng gần như từ ngày đầu, giữ cho tiếng nói của người Việt đến được với cộng-đồng chính-mạch ở trong vùng Vịnh.

Ngày hôm sau, tối thứ Bảy 22/10, một phái-đoàn hùng-hậu của Nghị-hội lại có mặt và được tiếp đón ân-cần ở bữa cơm gây quỹ của Tập-thể Chiến-sĩ VNCH tại nhà hàng Thành Được ở Milpitas (Tập-thể cũng họp Đại-hội ở San Jose vào ba ngày 21 đến 23/10). Một phái-đoàn Nghị-hội khác cũng sang làm thân ở bữa cơm của Viet Heritage Society của Bác-sĩ Nguyễn Xuân Ngãi.

Chủ-nhật 23/10, sau khi kết thúc Đại-hội, nhiều người trong Nghị-hội đến viếng thăm cơ-sở IRCC của cựu-đại-tá Vũ Văn Lộc. Nơi đây, anh Phạm Phú Nam cho trình chiếu một video mới hoàn-thành về những ngày cuối cùng của miền Nam tự do. Sau đó, phái-đoàn được hướng-dẫn sang coi Bảo-tàng-viện Thuyền-nhân và Quân-lực VNCH, một dự-án rất công-phu và đang mau chóng trở thành một điểm thu hút lớn của San Jose. Cũng tại đây, người Nghị-hội được gặp lại cựu-Thiếu-tướng Bùi Đình Đạm

cũng như một phái-đoàn của Tập-thể CSVNCH với những bộ mặt thân quen như cựu-Đại-tá Mai Viết Triết đến từ Paris, v.v.

Đa-phần những sinh-hoạt nói trên đều đã được ghi lại qua ống hình camera của ông Phạm Bội Hoàn, một cameraman kỳ cựu của CBS đã từng làm việc qua sáu đời Tổng-thống Mỹ ở Tòa Bạch-ốc, và anh Võ Thành Nhân để đưa lên chương-trình “APAs on the Hill” (“Những người Mỹ gốc Á-châu trên Quốc-hội Hoa-kỳ”), một chương-trình mới nhất của VATV làm chung với Nghị-hội và trình chiếu trên hệ-thống truyền hình toàn-quốc SBTN (Đại-hội 19 của Nghị-hội đã chiếu hôm thứ Năm 27/10 vừa qua).